

Til Universitetsstyret
Fra Universitetsdirektøren

Sakstype: Orienteringssak
Møtesaksnr.: O-sak 4
Møtenr.: 1/2019
Møtedato: 5. februar 2019
Notatdato: 23. januar 2019
Arkivsaksnr.:
Saksbehandler: Ellen Johanne Caesar, Enhet for lederstøtte

Ressurssituasjonen for Examen philosophicum (exphil)

Bakgrunn

Universitetsstyret reiste i sitt møte 19. juni 2018 spørsmål om hvordan endringer i UiOs fordelingsmodell fra 2018 og innføring av et kandidatinsentiv har påvirket fordelingen til HF og Examen philosophicum. Grunnet budsjettneutrale innføring av justert fordelingsmodell, har det for 2018 ikke hatt noen effekt på HFs tildeling.

Status og plan for videre arbeid

Rektor har nedsatt en arbeidsgruppe bestående av representanter fra UiO sentralt, HF-fakultetet og instituttet hvor exphil er organisert (IFIKK), for å kartlegge status og hvordan ressursene til exphil-utdanningen har utviklet seg over tid.

Rektor vil komme tilbake til universitetsstyret 7.-8. mai med et kunnskapsgrunnlag for vurdering av ressurssituasjonen ved exphil.

Vedlagt følger en kort redegjørelse fra HF-fakultetet over status i ressurssituasjonen for Examen philosophicum pr januar 2019.

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Ellen Johanne Caesar
direktør virksomhets- og økonomistyring

Vedlegg:

- Notat fra Det humanistiske fakultet av 15. januar 2019

Til:

Enhet for lederstøtte

Virksomhets- og økonomistyring

Dato: 15. januar 2019

Beskrivelse av ressursituasjonen på Examen Philosophicum (exphil), januar 2019

(Vedlegg til U-styret 5.2.19)

Ledelsen ved HF har hatt møte med universitetsledelsen om behov for ytterligere kartlegging av ressursituasjonen ved exphil og de prinsipielle spørsmålene knyttet til uttelling for kandidatelementet. Det var enighet om at det var tidsnok at disse spørsmålene ble utredet til universitetsstyremøtet i mai.

Uavhengig av den økonomiske situasjonen på IFIKK, er HF opptatt av hvordan innføringen av kandidatelementet i fordelingsmodellen slår varig negativt ut for et emne som exphil som inngår i alle grader. Dette har ikke hatt noen konsekvenser for ressursbruken på exphil til nå, men kan utgjøre en utfordring på lang sikt. Dette er bakgrunnen for Fakultetsstyrets bekymring, og brev fra HF vedrørende saken i juni 2018 (styremøte 23.11.18, i o-sak 4:

<https://www.hf.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2018/vedlegg/181123-04-exphil.pdf>

<https://www.hf.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2018/vedlegg/181123-04-exphil-vedlegg.pdf>)

Spørsmålet er ikke direkte knyttet til de økonomiske vanskene ved IFIKK, men de henger likevel sammen i et mer langsiktig perspektiv. HF har selv initiert en kartlegging av den økonomiske situasjonen på IFIKK da instituttet går mot et akkumulert merforbruk i underkant av 70 millioner i langtidsperioden. Første fase i dette arbeidet skal være ferdig 15.3.19. Det er laget en spareplan for IFIKK.

HF stiller seg positive til en kartlegging av ressursituasjonen for exphil, men det blir viktig at denne kartleggingen koordineres godt med HFs kartlegging av IFIKKs økonomiske situasjon.

Kort om exphil

Exphil er et obligatorisk emne på 10 studiepoeng som inngår i alle studieprogrammer på UiO (3- og 5-årige). Studieprogrammene bestemmer selv når i løpet emnet skal avlegges.

Exphil er UiOs største emne med opp til 2 500 registrerte studenter hvert semester. Det tilbys to undervisningsopplegg; seminarvarianten (forbeholdt studenter med opptak på program) og selvstudiumsvarianten. Undervisningsopplegget ble endret i 2017 og godkjent av rektor.

Undervisningsopplegget på seminarvarianten gir studentene 40 timer forelesning og 14 timer seminar (inkluderer to obligatoriske innleveringsoppgaver), til sammen 54 timer. Eksamen på seminarvarianten består av semesteroppgave og en to-timers hjemmeeksamen. Studentene på selvstudiumsvarianten har bare tilbud om å følge forelesningene og har skoleeksamen.

Undervisningsopplegget på exphil krever samlet sett rundt 7-8 000 timer per semester, avhengig av antallet studenter.

Det er i dag 14 personer ansatt kun på exphil. Skillet mellom exphil og filosofi har imidlertid vært fraværende ved tilsetninger de siste 10-12 årene i og med at samtlige stillinger har vært kunngjort med undervisningsplikt på alle nivåer, inkludert exphil. Dette er også tilfelle for de to tilsettingene av universitetslektorer som ble gjort i 2017.

Oversikt over ansatte på filosofi/exphil: <https://www.hf.uio.no/ifikk/personer/vit/filosofi/fast/>

Ansatte ved idéhistorie bidrar også inn i undervisning på exphil.

Situasjonen nå

Den økonomiske situasjonen på IFIKK har ikke medført kutt i undervisningen for exphil. Studentene får den mengden undervisning som er skissert i eksisterende undervisningsopplegg.

Undervisningsbehovet på exphil er stort og det er utfordrende å dekke behovet.

Det er pt overskudd på undervisningsregnskapene på exphil og filosofi, men etter omlegging til ny studieordning på exphil (som medførte en betydelig reduksjon i bruk av undervisningsressurser) er overskuddet på undervisningsregnskapet redusert fra 9302 timer høst 2017 til 6233 timer høst 2018. Nedgangen henger også sammen med reduksjon i undervisningstilbudet på filosofiprogrammet, bedre planlegging og høyere fyllingsgrad på seminargruppene på exphil.

Den økonomiske situasjonen på IFIKK og spareplanen tilsier at det skal kuttes i undervisning. Exphil er imidlertid skjermet fra dette. Personalkostandene utgjør hovedtyngden av instituttets budsjett og det vil være nødvendig å redusere disse i årene fremover. Det betyr at instituttet ikke kan tilsette når det oppstår ledigheter de nærmeste årene. Dette er en utfordring fakultetet tar på det største alvor og må forholde seg aktivt til i sine budsjettprosesser slik at IFIKK kan levere det undervisningsopplegget som er vedtatt for exphil.

Det er forventet fire avganger i løpet av de neste par årene. (Alle disse er personer ansatt kun på exphil, og med lektorplikt). I tillegg har en ansatt med lektorplikt ved exphil sagt opp for å gå over i annen stilling ved UiO fra mars 2019.

Fagmiljøene på exphil og filosofi opplever en presset arbeidssituasjon. Det ble H18 gjennomført en arbeidsmiljøkartlegging i miljøene. Det var flere faktorer som lå til grunn for behovet for en kartlegging av filosofi/exphil-miljøet. Miljøet har gjennomgått flere endringer de siste årene i form av en reform av exphil og det gjenstår et arbeid med pensum. Det har også pågått en utskifting av

arbeidsstokken, og instituttet har vært preget av en vanskelig økonomisk situasjon. I tillegg er det fanget utfordringer gjennom ARK-undersøkelsen (2016) og ledelsens samtaler med de ansatte som det har vært viktig for ledelsen å gripe fatt i.

Funnene fra kartleggingen viser at det er nokså stor variasjon i hvordan den enkelte opplever arbeidsmiljøet. Hovedinntrykket er ganske positivt, men et lite mindretall opplever arbeidsmiljøet som mindre godt. I disse tilfellene trekkes strukturelle faktorer som reformen av exphil, økonomisk situasjon og styringsstrukturer ved universitetet frem blant årsakene.

Forskjellen i undervisningsbyrden mellom stillingskategorier oppleves som et problem av en del av de ansatte, som trekker frem kombinasjonen av høy grad av undervisningsbyrde innenfor exphil, samt nokså lite mulighet for forskning/faglig fornyelse.

Det er en gjennomgående opplevelse at det er mindre engasjerte studenter på exphil, sammenliknet med filosofi. Dette gjør at det er viktig og ønskelig for flere å kunne undervise innenfor begge områdene. Noen trekker frem at det har vært en noe repetitiv og monoton opplevelse å undervise det samme år etter år.

Med hilsen

Frode Helland
Dekan

Monica Bakken
Fakultetsdirektør

Vedlegg: Tall for exphil vår og høst 2018

Tall for exphil vår og høst 2018

Tallene er hentet fra FS 10. jan 2019.

EXPHIL03 - totalt	2018-vår	2018-høst
Semesterregistrert	2199	2525
Undervisningsmeldt	1982	2356
Kandidatnummerert	1885	2215
Møtt til eksamen/levert	1514	1829

EXPHIL03-seminarvarianten (semesteroppgave og 2-timers hjemmeeksamen)	2018-vår	2018-høst
Undervisningsmeldt	1381	1673
Kandidatnummerert	1137	1428
Møtt til eksamen/levert	1082	1401

EXPHIL03-selvstudium (skoleeksamen - 4 timer)	2018-vår	2018-høst
Undervisningsmeldt	601	683
Overført fra seminarvarianten*	234	172
Kandidatnummerert	750	787
Møtt til eksamen	432	428

**Overført pga manglende oppmøte (helt eller delvis) eller manglende/ikke godkjent obligatorisk oppgave, praksis for dette har variert litt mellom semestrene.*

Tallene for høstsemesteret utgjør fra 53-55 % av totaltallet for 2018, en del studenter er oppmeldt både vår og høst.